

צ'ון תורני שכונ'י

בעזה"ת אֵלֶּה הַשְּׁמֵרֹת וְעֵלֶּה הַשְּׁמֵרֹת

גליון 721

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פנתח האה

"ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט השמימה וספור הכוכבים... ויאמר לו כה יהיה זרעך" ויוצא אותו החוצה – ולפי מדרשו, אמר לו: צא מהאצטגנינות שלך, שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן. אברם אין לו בן אבל אברהם יש לו בן, וכן שרי לא תלד אבל שרה תלד. אני קורא לכם שם אחר וישתנה המזל" (רש"י). מובא בהגש"פ אדיר במלוכה: בא יהודי לפני רבי אהרן מסדיגורא ובכה: אני עומד לפני משפט קשה וצפוי לי עונש כבד, וכל ההוכחות נגדי ואיני רואה כל דרך להינצל, אין לי שום עצה... ענה לו הרבי: כשאין לאדם עצה, אזי "עצת ה' היא תקום". וכך היה, הלך למשפט ויצא זכאי! אח"כ בא יהודות לרבי על המופת, על רוח הקודש. אמר לו הרבי: כאשר אדם בא להתפלל אל הקב"ה, הוא מגיע עם עשר עצות איך כדאי לטפל בעניין שלשמו הוא מתפלל, וכזוה לא מצליח הוא חושב שהכל הסתיים ואין עוד סיכוי ותקווה, ונופל לזרועות הייאוש. אפילו אברהם אבינו הסתכל באצטגנינות. הוא כבר נשוי שבעים וחמש שנה, ואין לו ילדים. הסתכל בכוכבים וראה שגם לו וגם לשרה לא יכולים להיות ילדים. אמר לו הקב"ה: מי אמר שאין עוד סיכוי. לאברם אין ילדים, אך לך יקראו אברהם – ולאברהם יהיו ילדים. לשרי אין ילדים – אך לשרה יהיו ילדים. כאשר מגיע מצב שאדם מבין כי אין לו יותר מה לעשות, אזי "עצת ה' היא תקום". כל זמן שיש לאדם עצות, אומר הקב"ה: עשה כפי שאתה חושב, ורק לאחר שהאדם מנסה את כל הדרכים ורואה שאין לו עצה – אזי "עצת ה' היא תקום". זה מה שנאמר בתהלים (יג) האדם שואל: "עד אנה ה' תשכחני נצח עד אנה תסתיר את פניך ממני" והתשובה: "עד אנה אשית עצות בנפשי", כל זמן שיש לך עצות אומר הקב"ה – תסתדר לבד. וכשכבר אין לך עצות, ואתה סומך רק על הקב"ה – אז הקב"ה ישלח לך את ישועתו.

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך" וגו' רבנו האור החיים הקדוש מסביר שחלק מציווי ה' לעזוב את בית אביו, כלל גם הוראה להתנתק מלוט בן אהיו. אולם בשלב זה, אברהם אבינו לא קיים עדיין את ציווי ה', או מתוך אי הבנת הציווי או מתוך שלוט דבק בו מצד עצמו, כמו שכתוב "וילך אתו לוט", דהיינו שדבק בו. אולם קשה על זה מהפסוק הבא: "ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אהיו" וגו'. משם משמע שלא מדובר על חוסר ברירה, אלא על לקיחה יזומה. האור החיים מרגיש בזה ומיישב באופן מבהיל, שאברהם אמנם ידע שעל פי ציווי ה' עליו להרחיק את לוט, אך בנקודת הזמן הזו לא מצא דרך להרחיקו באופן שלא יגרם ללוט השפלה והכלמה.

אברהם אבינו הבין שהרחקתו של לוט צריכה להיות במינימום פגיעה. די בהרחקתו הפיזית הנדרשת, ולמה להוסיף עליה הרחקה נפשית. לכן העדיף להמתין עם קיום ציווי ה', עד אשר ימצא הזדמנות נאותה להיפרד מלוט בלי לביישו. "שלא דחפו עד שימצא המצאה שלא יכלימהו" (כלשון האור החיים).

ומתי הגיעה ההזדמנות? במריבת הרועים. המריבה עצמה נראית בעינינו של האור החיים "סיבה קטנה" לפרידה מוחלטת כל כך ("הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הנמין ואשמאילה", י"ג, ט), עד שהוא תמה: "והדבר הוא כמעט זר שיאמר אליו כדברים האלה בכל כך הרחקה". אולם הוא מסביר זאת על פי האמור שאברהם חיפש הזדמנות להתנתק מלוט ולמלא בכך את ציווי ה'.

מסר ברור וחד שולח כאן האור החיים לכל אדם: אם לאדם רשע כמו לוט נזהר אברהם מלפגוע בו, כמה צריך להיזהר מלפגוע בחברך וכו'!

זמנך השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
5:34 6:33
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
7:08 וית

אָהַל הַהַלְוָה

כתב הרוקח (הובא ברמ"א סימן צה), שלפני שעומדים להתפלל תפלת העמידה, יש ללכת לאחרי שלוש פסיעות, ולאחר מכן יחזור לפניו שלוש פסיעות ויעמוד בתפלה. וטעם הדבר, משום שהוא דרך קירוב והגשה לדבר שצריך לעשות, כמו שנאמר לגבי משה רבינו עליו השלום, שלפני שהתפלל לה' יתברך, נכנס לתוך שלוש מחיצות, חושך, ענן וערפל. והובא מנהג זה בספר כנסת הגדולה ועוד בדברי האחרונים.

ואמנם בספר אליה רבה כתב שאין צריך לנהוג כן, שהרי מנהג זה לא נזכר כלל בתלמוד, ולא בדברי רוב רבותינו הראשונים. אולם בספר משנה ברורה כתב שלמעשה מנהג העולם לעשות כן. והגאון רבינו יוסף חיים בספר בן איש חי (פרשת בשלח) כתב, שיש טעם גדול בדבר על פי הסוד, ללכת שלוש פסיעות לאחרי, ושוב לשוב בשלוש פסיעות למקום תפלתו.

ואמנם יש אומרים שמנהג זה נכון דווקא כשהאדם יושב בבית המדרש ללמוד, או שיושב בביתו, ולפתע הגיע זמן התפלה וקם להתפלל, שאז עליו לעשות הכנה לתפלתו, לצעוד שלוש פסיעות, אבל מי שכבר פסע הרבה פסיעות בלכתו לבית הכנסת להתפלל, שוב אינו צריך לדקדק בזה כלל. והגאון הפרי מגדים כתב, שאף על פי שמי שצעד לבית הכנסת אינו צריך לנהוג כן, מכל מקום מכיוון שאין טורח כל כך בדבר, ראוי לנהוג כן.

ולמעשה הנהוג לפסוע שלוש פסיעות לאחרי ולפניו, תבוא עליו ברכה, אך מנהג הרבה מגדולי הרבנים הספרדים, שלא היו מדקדקים במנהג זה כלל. וכן ראינו למרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

"ונברכו בך כל משפחות האדמה"

אדם אומר לבנו תהא כאברהם (רש"י) מדוע דווקא אב לבנו אומר זאת? באר ה'אוצר אפרים' מפי השמועה: לפעמים אבא אומר לבנו: רצוני שתלמד היטב ושתהיה תלמיד חכם. אומר הבן: אבא, למה אהיה יותר טוב ממך? הרי אתה עם הארץ – גם אני אהיה עם הארץ... אומר לו אביו: אני מברך אותך כמו אברהם אבינו, גם לאברהם היה אבא תרח, עובד אלילים, ועם כל זאת יצא ממנו אברהם... (ומתוק האור)

"ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו והוא יושב בסדום".

וכי הרכוש היה בן אחי אברהם, מדוע אמר הכתוב ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם... ולא כפי שמתבקש, ויקחו אל לוט בן אחי אברם ואת רכושו...? מדוע יעץ הכתוב את הרכוש בין שמו של לוט לבין יחוסו? ביאור נפלא מובא על כך בשמו של הגאון רבי אליהו עקיבא רבינוביץ', אב"ד פולטבה. הלא ידענו שאמרפל הוא נמרוד, כפי שפירש רש"י: 'אמרפל – הוא נמרוד שאמר לאברהם פול לתוך כבשן האש'. עוד ידענו שנמרוד ואברהם ניהלו ביניהם מאבק איתנים על האמונה בהקב"ה: בעוד נמרוד הסית לעבוד עבודה זרה – עמד אברהם וסתר את דבריו לגמרי. והנה, נודע לנמרוד כי בן אחיו של אברהם, לוט, דומה בקלסתר פניו לאברהם אבינו, כפי שכתב רש"י על הפסוק "כי אנשים אחים אנחנו" – 'קרובים, ומדרש אגדה: דומים בקלסתר פנים'. כאן צץ במוחו רעיון 'גאוני': אקח את לוט בשבי ואכריח אותו לדרוש ברבים שדרכי היא האמיתית, ועקב הדמיון בין אברהם ללוט – יסבור העולם שניצחתי את אברהם, והראיה: שהרי הוא עצמו עומד ומצהיר ברבים על צדקת דרכי! זו כוונת הפסוק: ויקחו את לוט ואת רכושו, ומהו הרכוש שהיה ללוט? בן אחי אברם – שהיה דומה לו בקלסתר פניו. מעתה כמה נפלא לשון הפסוק "וישמע אברם כי נשבה אחיו", והלא לא אחיו נשבה אלא בן אחיו! אלא "אחיו" פירושו: הדומה לו בקלסתר פניו! (ושלל לא יחסר)

"את לוט ואת רכושו בן אחי אברם"

הכתוב היפך כאן את סדר המילים, כי לכאורה היה צריך להיות כתוב 'ויקחו את לוט בן אחי אברם, ואת רכושו וילכו', ומדוע נשנה הפסוק בלא סדר? ונראה שהכתוב בא לתרץ את הקושיה: כיצד הצליחו המלכים לשבות את לוט ולא עמדה לו זכות אברהם דודו? מפני שרכושו היה חשוב לו יותר מאברהם, ולכן לא עמדה לו זכותו, שהרי עיקר מעשיו של אברהם אבינו היו מעשי חסד שמהותם נתינת הרכוש הפרטי לאחרים, ולוט נהג בדיוק היפך מעשי דודו. ומכיוון שרכושו של לוט היה חשוב לו יותר מקרבתו אל אברהם, לכן "את רכושו" נכתב בסמוך ל"לוט", ולא "בן אחי אברם"... (שפתי צדיק)

אהל המעשה

"ואת הנפש אשר עשו בחרן"

מעשה מופלא שאירע בשנים האחרונות, בבחור ממשפחה חרדית שלדאבון הלב פרק מעליו עול תורה ומצוות, רח"ל, הוא החל להתחבר עם חברים כמוהו, עד שהתדרדר לעברי פי פחת והחל לעבור על עבירות דאורייתא כחילול שבת וכו'. היה לו בן דוד חילוני והחליטו לצאת יחדיו לחו"ל ולבלות שם בהפקר גמור. המצב הלך והחמיר עד שיום אחד הגיע אותו בחור לבן דודו החילוני ובישר לו כי עומד להתארס עם נערה נכריה, רח"ל. הבן דוד אף שהיה חילוני הזדעזע עמוקות לשמוע זאת. הוא לא ציפה שההידרדרות תגיע עד כדי התבוללות. הוא פנה לבחור ואמר: לפני שאתה עושה צעד גורלי, כדאי לך בכ"ז להודיע להורים קודם מעשה כדי לא להפתיעם לאחר מעשה ולגרום להם להתקף לב וכדומה... הבחור קיבל את ההצעה. הוא חזר לבית הוריו להתארח אצלם בשבת ולהודיע להם על תוכניתו. הם קיבלו אותו יפה, אך גם שם המשיך לחלל את השבת. בשעות אחה"צ של יום השבת פנה האבא והציע לבנו לבוא עמו לשמוע שיעור מהגראי"ל שטיינמן זצ"ל... למרבה הפליאה הבן נתן הסכמתו והלכו לשיעור. לאחר השיעור ניגשו האב ובנו להרב שטיינמן, והגראי"ל שואל את הבן כמה זמן הוא במצב כזה... והשיב: שנתיים. שאל הרב שטיינמן: האם היה לך הרהור תשובה במשך זמן זה? והשיב, שזוכר ארבע פעמים שאכן הרהר בתשובה, ושאלו הרב שטיינמן: כמה זמן ארך כזה הרהור של תשובה. והשיב: כעשר דקות כל פעם. הגיב הרב שטיינמן ואמר: "יוצא, א"כ, שבמשך השנתיים היו לך ארבעים דקות של הרהור תשובה שזה להיות ארבעים דקות בדראג נשגבה של "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד"! "אני מקנא בך"! הדברים הקצרים הללו, חלחלו וחדרו עמוק ללבו של הבחור, שזעזעו אותו, ועם זאת השבת החליט לבטל מיד את הקשר שלו עם הנכריה, ומכאן נכנס לתהליך של חזרה בתשובה. כשנשאל לאחר זמן מה גרם לו לבוא ולשמוע בשבת ההיא את שיעורו של הגראי"ל שטיינמן... השיב במעשה שאירע עמו בילדותו: "לפני שנים, כשלמדתי בחיידר, הגענו כל התלמידים עם המלמדים להבחן אצל הרב שטיינמן בביתו, הוא שאל שאלה לכל ילד, ואחרי שהילד ענה, נתן לו סוכריה. כשהגיע תורי לא ידעתי לענות, הוא חזר ושאל שאלה קלה יותר ושוב לא עניתי, וכך ניסה עוד פעם שאלה קלה עוד יותר, אך ללא מענה מצדי. כשהסתיים המבחן הרגשתי מושפל ומבוויש, כל ילד קיבל סוכריה חוץ ממני... "והנה טרם צאתנו מביתו, קרא לי הרב שטיינמן ואמר לי: "אצלנו מקבלים שכר על המאמץ ולא על התוצאה, כל הילדים התאמצו לענות על שאלה אחת ואתה התאמצת לענות על שלוש שאלות לכן תקבל ממני שלוש סוכריות"... אין לתאר את ההרגשה הנפלאה והמרוממת שקיבלתי אז... הזיכרון הזה מהרב שטיינמן נותר בי עד עצם היום הזה, והוא שהביא אותי גם במצבי הגרוע, באותה שבת, ללכת ולשמוע את שיעורו"... (איש לרעהו)

"לך לך" להנאתך ולטובתך (רש"י)

איזו הנאה יכולה להיות כתוצאה מהטלטלות בדרכים? בעל המאור עינים היה עוסק רבות במצות פדיון שבויים. יהודים רבים היו חייבים לו את חייהם ואת שחרורם מבית האסורים ומהשבי אצל הגויים. פעם אחת הלשין עליו אי מי, ובעל המאור עינים הושלך לבית האסורים. ריבונו של עולם! קרא הרב בצער, על מה בא עלי כזה עונש, הרי כל חיי מציל אני את היהודים הנמצאים בבית הסוהר, איך יתכן שקרה גם לי כך? ראה ה' בצערך, ושלה אליו את אליהו הנביא. אין זה עונש, חלילה! אמר לו אליהו, שמחה גדולה יש בשמים כאשר אתה מקיים את מצות פדיון שבויים, אולם כדי שתקיים את המצוה ביתר שאת ובזריזות, רצה ה' להטעים לך פעם אחת את הטעם שמרגיש האדם השבוי. לאחר שתחוש את תחושותיו של הנתון בשבי, תקיים את מצות פדיון שבויים בהתלהבות ובזריזות רבה אף יותר! בדומה לכך, אירע לאברהם אבינו, מכיון שכל חייו עסק במצות הכנסת אורחים, רצה הקדוש ברוך הוא להטעימו בטעם שמרגישים עוברי דרכים, ולגרום לאברהם לחוש את תחושתו של מי שנזקק לאכול על שולחנו של השני, לצורך כך אמר לו ה', "לך לך" להנאתך ולטובתך, שתקיים את מצות הכנסת אורחים ביתר שאת, בהנאה ובשמחה, כאשר אתה יודע ומכיר עד כמה גדולה הטובה שאתה עושה לאורחים. (נטעי אשל)

איש אחד נכנס

לחנות בעלי חיים,

ורצה לרכוש תוכי, בעל החנות

הראה לו תוכי, ואמר לו שזה אחד

ממש מיוחד, עולה עשרת אלפים דולר

במחיר מבצע.

מה מיוחד בו כ"כ? שאל האיש.

ענה המוכר: מדובר בתוכי שיוזע את כל התנ"ך בעל פה!

יפה, אמר האיש. ומה לגבי התוכי שעל ידו?

אה, התוכי הזה הוא הרבה יותר יקר. שלושים אלף דולר!

הוא יודע גם ש"ס, ראשונים ואחרונים!

ומה לגבי התוכי היפה הזה שלמעלה?

אה... זה אתה צריך משכנתא! מאתיים אלף דולר!

למה? מה הוא יודע?

תראה אדוני, באמת שאין לי מושג.

אלא ששני התוכים האחרים קוראים לו

"כבוד הרב!"

"דוקטור, אני צריך משקפיים".

"בהחלט, גם אני חושב ככה.

הגעת לבנק..."

קצת מאתנו

"ואת הנפש אשר עשו בחרן"

האם שייך לומר על אדם שהוא "עשה נפשות?" כתב רש"י חידוש ויסוד גדול שכתוב במדרש רבה: "את הנפש אשר עשו בחרן" – במה שהכניסום תחת כנפי השכינה, שאברהם גייר אנשים ושרה את הנשים, מעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו.

וכבר נכתב כן בדברי חז"ל (סנהדרין יט, ב) 'שכל המלמד בן חבירו תורה כאילו ילדו', והיינו, שזכות זו של לימוד התורה של אחר או קירובו לדרך ה', נחשב לאדם כזכויות שהוא יצר. כל אפשרות לקרב ולחזק יהודי בתורה ובמצוות – נזקפת זכות זו ותוצאותיה לדורי דורות למקרב, ואי אפשר לתאר כמה זכויות מגיעות לו לאדם, כשמגיע לעולם העליון, כשבאמתחתו נשמות רבות שהתקרבו בזכותו לתורה, או כאלו שהוסיפו והתחזקו בלימוד התורה שלהם. מעשה בבחור מתחזק שאחז בשלבים הראשונים של חזרתו בתשובה. הוא הגיע אל הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל והתלונן בפניו: "רבי, קשה לי לקיים תרי"ג מצוות זה יותר מדאי בשבילי..." אמר לו רבי בן ציון: "לו יהי כדברך, כמה מצוות אתה רוצה להוריד ממך חצי? שני שלישי? תפס הלה את המרובה: "שני שלישי"... "מוסכם!" השיב לו רבי בן ציון להפתעתו "כמה הם שלישי מתרי"ג? חישב הלה וענה: "מאתים וארבע" "וואותן הנך מקבל ברצון?" "אין לי כל בעיה עם מספר זה" – השיב. "ובכך" – המשיך רבי בן ציון להפתיעו – "החפץ חיים מנה את המצוות הנוהגות בזמן הזה, והן מאתים ששים ושבע. האם אתה כהן" "לא" השיב. "א"כ" – אמר לו רבי בן ציון – "ירדו לך עוד שלושים וכמה מצוות. האם אתה נזיר?" "לא" השיב הלה. סיכם רבי בן ציון: "באיסורי עריות קרובות אין לך בעיה. ירדו עוד כשלושים. לא לעשות עבודה זרה, לא להשתחות לה, לא להקים מצבה, לא לנחש, לא לעשות מעשה אוב וידעוני, לא להתנבאות לשקר... להמשיך? עוד מגיע לי עודף"... בחור כבן ארבע עשרה מבית ספר חילוני וממשפחה הרוסה, הגיע כדי להתקבל לשיבת פורת יוסף... הוא לא היה רק בור ועם הארץ גמור בעניני יהדות, אלא גם נטול כל כשרון, נבער מדעת... בצוות ההנהלה לא היה מי שהסכים לקבלו, ולכן שלחוהו לגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל שיקח עליו אחריות... הוא החל להבחן, ולא ידע אפילו מתי חל ראש השנה... לבסוף שאלו רבי בן ציון: "מתי אוכלים גלידה, בחורף או בקיץ?" אורו עיניו. את זה ידע. "בקיץ" – ענה. "נפלא" – החמיא לו רבי בן ציון – "התקבלת!" ורבי בן ציון הסביר להנהלה: "אמת, לא נראה שיהיה תלמיד חכם גדול... אבל יהודי הוא וחייב במצוות, ילמד לקיימן ויקים בית יהודי, יחנך בניו לתורה ושמא בנו יהיה ת"ח מופלג"... הנחה רבי"צ לתלמידים לקרבו ובוודאי לא ללעוג ולזלזל, נפש יהודית היא ויש להצילה. להפתעת הכל גדל הבחור לבן תורה מובהק אציל נפש. פקידת הרווחה שטיפלה במשפחה שלחה לומר: "אינני יודעת כיצד חוללתם את הנס. אבל קיבלתם אבן מחוספסת והפכתם אותה ליהלום זוהר!" (יגילו במלכם)

**לבריאות ברכה והצלחה
סמי בן חילוה הי"ו
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.**

**סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו**

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס **אור אבנר**
רח' משה דיין קריית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 16:30

בית הכנסת
"יעולי בבל"
גי'ש הרב יוסף חיים זצ"ל

תפילות בימי חול: שחרית - 7:30
מנחה - 16:20 ערבית - 17:05

שיעורי תורה אחרי ערבית
יום א' ב' ד' - רב בית הכנסת
הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א

יום ג' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ה' - הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' - הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 19:00

תפילות שבת קודש:
שיר השירים - 17:20 מנחה - 17:40
קבלת שבת - 18:00
שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30
מנחה ב' - 17:30 ערבית - 18:20

שיעורי תורה בשבת:
הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאול סאלם בן נגיס ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילות שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) 16:30

שיעורי תורה אחרי ערבית

**מידי יום א'
הרב שמשון פוקס**

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00